İstanbul Forumu'nun Üçüncü Toplantısı Yapıldı

Türkiye, Afganistan ve Pakistan iş adamlarının katıldığı 3. İstanbul Forumu'nda, bir önceki toplantıda üzerinde karar kılınan üç öncelikli odak noktasını bir adım daha öteye taşımak amacıyla Afganistan ve Pakistan'da belirlenecek alanlarda sanayi bölgeleri kurulmasına yönelik projeler için girişimlerde bulunulmasına karar verildi.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Afganistan Cumhurbaşkanı Hamid Karzai, Pakistan Cumhurbaşkanı Asıf Ali Zerdari, Dışişleri Bakanı Ali Babacan ve TOBB ve İstanbul Forumu Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve İstanbul Forumu Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Afganistan Ticaret ve Sanayi Odaları (ACCI) ile Pakistan Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (FPCCI) temsilcileriyle 4 Aralık 2008'de yaptıkları "3. Afganistan, Pakistan ve Türkiye Arasında Ekonomik İşbirliği İçin İstanbul Forumu" sonunda aldıkları on iki maddeden oluşan kararları, Türkiye-Afganistan-Pakistan Üçlü Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Afganistan Cumhurbaşkanı Hamid Karzai ve Pakistan Cumhurbaşkanı Asıf Ali Zerdari'ye bir sunumla aktardı.

TOBB ve İstanbul Forumu Başkanı Hisarcıklıoğlu devlet başkanlarına yaptığı sunumda Türkiye, Pakistan ve Afganistan devlet başkanları üçlü zirvesinin ortak talebi üzerine, TOBB girişimi olarak kurulan üçlü bir diyalog mekanizması olarak İstanbul Forumu'nun oluştuğunu anımsattı. Bu üçlü diyalogun taraflarını TOBB, ACCI ve FPCCI oluşturmakta olup bugüne kadar da İstanbul'da üç toplantı gerçekleştirdiklerini ifade ederek, İstanbul Forumu olarak 28 Ocak 2008 tarihli ikinci toplantısında "Agro Business odaklı organize sanayi bölgesi kurulması ve işletilmesi. Kurumsal altyapının geliştirilmesi için kamu ve özel sektör işbirliği; özel sektör için kapasite geliştirme programları ve mikro kredi odaklı iş geliştirme merkezlerinin kurulması" doğrultusunda kararlar aldıklarını belirtti.

İstanbul Forumu'nun 4-5 Aralık2008 tarihli toplantıda, öneki projeleri bir adım daha ileri götürme kararı aldıklarını açıklayan Hisarcıklıoğlu, Afganistan ve Pakistan'ın ekonomik faaliyetlerini birbirine ve küresel değer zincirine bağlayacak "entegre üretim bölgeleri" kurulmasını kararlaştırdıklarını ifade etti.

İstanbul Forumu'nun anahtar kavramının "Bölgesel Gelişme" olduğunu, bu çerçevede, kamu ve özel sektör ortaklığında somut ve uygulanabilir projeler üzerinde yoğunlaşma kararı aldıklarını, ama kararların uygulanması için bir dizi altyapı çalışmasının gerekli olduğunu vurgulayan Hisarcıklıoğlu, "Yatırımları destekleyecek 'teşvik mekanizmaları' geliştirilmelidir" diyerek sunumuna şöyle devam etti:

"**Enerji İhtiyacı Çözümlenmelidir:** Enerji ihtiyacı mutlak surette dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede bir termik santrali ile iletim ve dağıtım hatlarının kurulması gerekmektedir. (Bkz 5 harita)

Karayolu ve Lojistik Altyapı: Karayolu ağının

EK:1 Parachinar/Thal-Gardeyz/Khost ekseni

EK:2 Mobilya ve kereste üretimi

EK:3 Yaş-kur meyve işleme - paketleme

ve bunu tamamlayıcı lojistik altyapının, sanayinin geliştirilmesine elverişli hale getirilmesi gerekir. (Bkz 6 harita)

Sınır kapıları modernizasyonunda TOBB deneyimi aktarılabilir: Sınır Kapılarının modernizasyonu çok önemlidir. Bu açıdan gümrük kapılarının modernizasyonu konusunda TOBB'un sahip olduğu deneyimden yararlanacaktır.

Kurumsal Kapasite İnşası: İşbirliğimiz, kurumsal kapasite geliştirme programlarını da kapsayacaktır.

İş Gücü Niteliği Geliştirme Programı: İş gücü niteliğini geliştirmeye yönelik eğitim programları öngörülmektedir.

İş Geliştirme Merkezleri ve Oda geliştirme Programları: İş geliştirme merkezlerinin kurulması ve oda geliştirme programları da önceliklerimiz arasında yer alacaktır.

İşbirliği İçin Uygun Sektör ve Bölgeler: Bu konuda bir ön çalışma yapıldı. Çalışma sonuçlarına göre;

- Bölge seçimi ön çalışma sonucu Parachinar/Thal-Gardeyz/Khost ekseni yoğunlaşma alanı olarak belirlendi. (bkz ek 1 harita)
- Mobilya sektörü; işbirliği için uygun gözüküyor. Afganistan'da gerekli hammadde mevcut. Diğer taraftan, Pakistan'da da sektörde deneyimli işgücü vardır. İlk aşamada Pakistan'da üretim öngörülüyor. Ancak, aynı dönemde de, Afganistan'da da kapasite inşasına katkı sağlanacaktır. (bkz 2 harita)
- Kuru ve taze meyve ve un; İşbirliği için bir başka uygun sektördür. Afganistan ve Pakistan'da zirai üretim var. Paketleme ve lojistik için Pakistan'da uygun fırsatlar var. Afganistan'da da kapasite inşasına katkı sağlanmalıdır. (bkz 3 harita)
- Halı üretiminde; Afganistan çok başarılıdır. Halının piyasa sunulması öncesindeki "kesme ve yıkama" işlemleri için ise Pakistan'ın deneyimi yüksek. Bu alanda da Afganistan'da kapasite inşasına katkı sağlanmalıdır. (bkz 4 harita)
- Ekonomik Kalkınma Enstitüsü; Değer zinciri ve diğer özel sektör geliştirme programlarında daha ileri düzeyde analiz ihtiyacı var. Bu amaçla, TOBB-ETÜ bünyesinde, "Ekonomik Kalkınma Enstitüsü" kurulacak.
- Entegre üretim bölgeleri; Afganistan ve Pakistan'daki yerel iktisadi aktiviteleri entegre etmek çok önemli. Bunun için sanayi bölgeleri üzerine odaklanılacaktır. Yerel değer zincirlerinin global zincire bağlanması da öncelikler arasında olacaktır."

TOBB ve İstanbul Forumu Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Cumhurbaşkanlarına yönelik yaptığı sunumun sonunda Türkiye-Afganistan ve Pakistan arasında Ekonomik İşbirliği için 4. İstanbul Forumu'nun ileri bir tarihte İslamabad'da yapılacağını açıkladı.

TÜRKİYE-AFGANİSTAN-PAKİSTAN ÜÇLÜ ZİRVESİ

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Türkiye-Afganistan-Pakistan Üçlü Zirvesi'nde, geçtiğimiz ay Hindistan'ın Mumbai kentinde gerçekleşen terör olayının şiddetle kınandığını bildirdi.

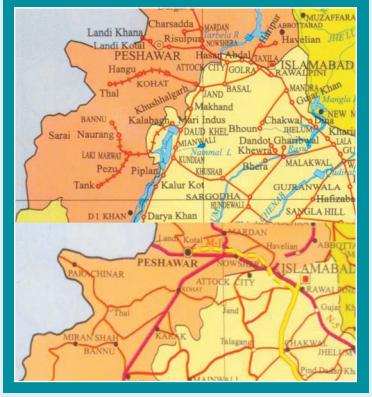
Cumhurbaşkanı Gül, zirvenin ardından Afganistan Cumhurbaşkanı Hamid Karzai ve Pakistan Cumhurbaşkanı Asıf Ali Zerdari ile ortak basın toplantısı düzenledi. Gül, dost ve kardeş ülkeler Afganistan'ın Cumhurbaşkanı Karzai ve Pakistan'ın Cumhurbaşkanı Zerdari ile birlikte gerçekleştirdikleri ikinci Türkiye-Afganistan-Pakistan Zirvesi'ni tamamladıklarını söyledi. Üç ülkenin tarihten gelen ortak dostluk, kardeşlik ve dayanışma ilişkileri olduğunu dile getiren Gül, bu ilişkilerin sadece devletlerden devletlere, hükümetlerden hükümetlere değil, halktan halka, gönülden gönüle dayanışma ve işbirliği olduğunu vurguladı. Bu çerçevede tekrar bir araya geldiklerini belirten Gül, ilk üçlü toplantının 2007'de Ankara'da düzenlediğini anımsattı. Gül, toplantının sonucunda ortak bir açıklama ile işbirliğini içeren bir belgenin kabul edildiğini belirtti.

Cumhurbaşkanı Gül, ülkeler arasında yapılan gerek ikili, gerek üçlü görüşmelerin gayet açık, samimi ve çok faydalı neticelendiğini ifade ederek, bu görüşmelerde bölgeyle ilgili siyasi, ekonomik ve güvenlik konularının ele alındığını söyledi. Cumhurbaşkanı Gül, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Özellikle terörle mücadelede işbirliğine verdiğimiz önemi

beyan ettik ve bu çerçeve içerisinde, beraber, geçen ay Mumbai'de meydana gelen terör olayını şiddetle kınadık. Yakında üç ülkenin parlamentolarındaki dışişleri komisyonları üçlü bir toplantı yapacaklar. Eğitim dâhil, askeri işbirliği imkanları gerçekleştirilecek. Uyuşturucu ile mücadele konusunda yine işbirliği yapılacak. TOBB başkanlığında üç ülkenin ticaret ve sanayi odalarının müşterek katılımıyla İstanbul Forumu çerçevesinde ekonomik kalkınma ile ilgili düzenli çalışmalar yapılacak. Bununla ilgili sunumlar yapılmıştır zaten. Yapılan hazırlıklar bize sunulmuştur. Dışişleri müsteşarlarından oluşturulan ortak çalışma grubu güven artırıcı çalışmalarına devam edecektir. Bununla şunu gösteriyoruz ki, bizler kendi bölgemizle ilgili sorunlara cesaretle sahip çıkma, bunları çözme yönünde diyalog kurma, inisiyatif alma iradesini gösterdik. Bunun önemli olduğuna inanıyoruz."

Zirvede sadece beyanların değil, iyi niyet beyanlarının da ifade edildiğini, aynı zamanda devletlerin ilgili kurumları arasında da en iyi şekilde çalışma ve işbirliği ortamı kurulduğunu ifade eden Gül, "Bu toplantıdan hepimiz büyük bir memnuniyetle ayrılıyoruz. 2009 yılında da birçok toplantılarla bu süreç devam edecek" dedi.

EK:6 Lojistik ve karayolu altyapısı

EK:4 Halı kesme ve yıkama faaliyetleri

EK:5 Termal elektrik santrali ve dağıtım hattı haritası

İSTANBUL FORUMU ÜÇÜNCÜ TOPLANTISI ORTAK AÇIKLAMASI

1- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Afganistan Ticaret ve Sanayi Odaları (ACCI) ve Pakistan Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (FPCCI) temsilcileri 4 Aralık 2008 tarihinde İstanbul'da üçüncü kez bir araya geldiler.

2- Forum, Türkiye'nin katkılarıyla Afganistan ve Pakistan'da özel sektörün geliştirilmesi için hayata geçirilebilecek bölgesel kalkınma projelerine odaklandı. Toplantıda, üçlü iktisadi ilişkileri geliştirme potansiyeline sahip pilot projeler tartışıldı.

3- Üç ülkenin iş dünyaları arasındaki diyalog mekanizmasının önemi vurgulandı ve bölgede küçük ama pratik ve önemli adımlar atmanın gerekliliği dile getirildi.

4- Ocak 2008 tarihindeki ikinci toplantıda üzerinde karar kılınan üç öncelikli odak noktasını bir adım daha öteye taşımak amacıyla, Afganistan ve Pakistan'da belirlenecek alanlardaki sanayi bölgeleri kurulmasına yönelik projeler için girişimlerde bulunulmasına karar verildi.

5- Somut projeler belirlenirken, ele alınması gereken en önemli iki konunun bölge ve sektör seçimi olduğu vurgulandı. Bölge seçiminin, mal geçişi kolaylığı, bölgenin fiziki özellikleri, enerji kaynakları, bölgedeki iktisadi faaliyetlerin niteliği ve sektörlerin birbirini tamamlayıcı unsurları dikkate alınarak yapılacağı karara bağlandı.

6- Forum, Afganistan ve Pakistan'daki yerel iktisadi aktiviteleri hem birbirlerine, hem de yerel ve global değer zincirlerine bağlamayı sağlayacak somut projeler üzerine odaklanılmasına karar verdi. İki ülkedeki yerel değer zincirlerindeki iktisadi açıdan birbirini tamamlayıcı unsurları geliştirerek, sinerji yaratmanın önemi üzerinde duruldu.

7- Değer zinciri analizleri ve özel sektör geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak üzere TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi bünyesinde kurulması öngörülen Ekonomik Kalkınma Enstitüsü, Forum üyeleri tarafından son derece olumlu karşılandı.

8- Forumdaki tartışmalar sonucunda, söz konusu projeler için yiyecek (kuru ve taze meyve, kuru yemiş, un), halı ve mobilya alt-sektörleri belirlendi. Başlangıç aşamasında değer zinciri analizlerinin, bu alt sektörleri kapsayacak biçimde yapılmasına karar verildi. Bir sonraki Forum toplantısına kadarki süreçte, tasarlanma aşamasındaki projelerin ön fizibilite çalışmalarının ilerletilmesi kararı alındı.

9- Forum, belirlenen projelerin başarılı bir şekilde hayata geçirilebilmesi için, bir elektrik santrali inşası da dâhil olmak üzere, altyapı ve kapasite artırımı alanlarındaki ihtiyacın önemini vurguladı. Bu çerçevede, TOBB'un Türkiye'nin beş ayrı sınır kapısında yapmış olduğu modernizasyon çalışmaları Forum üyelerine aktarıldı ve benzer çalışmaların bölgede de uygulanmasının faydalı olacağı konusu dile getirildi.

10- Forum, üç tarafın koordinasyon halinde çalışarak, kapasite artırımı çalışmaları çerçevesinde, öncelikli ve performans açısından en yüksek katkıyı sağlayacak alanların belirlenmesi çağrısında bulundu. Henüz yapılanma sürecinde olan Afgan odalarına eğitim verilmesi konusu bu alandaki potansiyel projelerden biri olarak belirlendi. Aynı zamanda, kapasite artırımı konusunda Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (TİKA) rolünün büyük önem arz ettiği belirtildi.

11- Forum, belirli bölge ve sektörler için ön fizibilite çalışmalarının ilerletilmesi amacı ile ilgili bölgelere teknik bir misyon gönderilmesine karar verdi. Bu teknik misyonlara yardımcı olmak üzere, daimi bir teknik heyet kurulmasına karar verildi. Teknik heyetin, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden Mustafa Bayburtlu, Pakistan Ticaret ve Sanayi Federasyonu'ndan Amjad Raffi ve Afganistan Ticaret ve Sanayi Odası'ndan Muhammed Qurban Haqjo'un katılımlarıyla kurulmasına karar verildi. Söz konusu teknik heyetin, Forum kapsamındaki projelerin özel sektörün performansına etkin bir katkıda bulunmasını sağlayacak teşvik paketleri üzerine de odaklanması kararı alındı.

12- Bir sonraki İstanbul Forumunun daha sonra belirlenecek ileri bir tarihte İslamabad'da düzenlenmesine karar verildi.